

De invloed van Darwin op de Psychologie

Friday Church News Notes, 6 mei 2011, www.wayoflife.org

Vertaling, voetnoten en inlas door M.V.

Charles Darwin voorspelde dat zijn evolutietheorie het domein van de psychologie zou omvormen.

In *On the Origins of Species*, schreef hij:

“In de verre toekomst zie ik tal van gelegenheden voor veel belangrijkere onderzoeken. Psychologie zal gebaseerd zijn om een nieuw fundament, namelijk dat van de noodzakelijke vereiste van elke mentale kracht en capaciteit door gradualisme¹. Er zal licht geworpen worden op de afkomst van de mens en zijn geschiedenis”.

In feite werd er niets dan duisternis geworpen op de natuur van de mens.

De invloed van het darwinisme op de psychologie wordt gezien in zijn fundamenteel geloof dat de mens een geëvolueerd dier is. Het wordt gezien in het geloof dat er geen ziel is die verder reikt dan de hersenen, dat menselijk gedrag kan begrepen worden uit het bestuderen van het gedrag van dieren, dat 's mensen vrees voor God en de hel irrationeel zijn en zouden moeten bestreden worden, dat er geen absolute morele code bestaat waaraan de mens rekenschap verschuldigd is, en dat de mens zijn gevoel van eigenwaarde en welzijn het belangrijkste is in het leven.

We kunnen zelfs Darwins grootvader Erasmus² aanwijzen als een belangrijke invloed op het vlak van de psychologie.

Erasmus Darwin was een scepticus, een humanist, en een evolutionist, en predikte zijn leer van evolutie in een populair tweedelig boekwerk met de naam *Zoönomia; or, the Laws of Organic Life* (1794-1796).

Zoönomia

Erasmus Darwin's belangrijkste wetenschappelijke werk *Zoönomia* (1794–1796), bevat een systeem van pathologie [ziekteleer], en een hoofdstuk over 'Generation' [wording]. In dat laatste liep hij vooruit op sommige zienswijzen van Jean-Baptiste Lamarck die de moderne theorie van evolutie voorafschaduwden. Erasmus's werken werden gelezen en besproken door zijn kleinzoon Charles Darwin. Erasmus Darwin baseerde zijn theorieën op David Hartley's psychologische theorie van associationisme³. De essentie van zijn zienswijzen is vervat in volgende passage, die hij laat volgen door de conclusie dat een en dezelfde soort van levende vezel de oorzaak is, en was, van alle organisch leven:

Zou het té gedurfd zijn u in te beelden, dat over de grote tijdsperiode sinds de aarde tot bestaan kwam, misschien miljoenen jaren vóór de aanvang van de geschiedenis van de mens, alle warmbloedige dieren voortgekomen zijn van één levende vezel, DAT DE GROTE EERSTE OORZAAK voorzag in animaliteit [dierlijk leven], met het vermogen nieuwe onderdelen te verwerven, voorzien van nieuwe geneigdheden, gestuurd door prikkels, sensaties, volitions [het willen], en associaties; en aldus het vermogen bezittend van voortgaande verbetering door zijn eigen inherente activiteit, en door een naar beneden overdragen van die verbeteringen via voortplanting naar zijn nakomelingen, zonder eind!

Bron: http://en.wikipedia.org/wiki/Erasmus_darwin.

¹ Gradualisme (of gradatie): <http://nl.wikipedia.org/wiki/Gradualisme>.

² Zie: http://en.wikipedia.org/wiki/Erasmus_darwin.

³ Associationisme: Leer die stelt dat geestelijke en morele verschijnselen kunnen worden verklaard door middel van associatie van ideeën. (<http://www.encyclo.nl/begrip/associationisme>; <http://en.wikipedia.org/wiki/Associationism>).

In het tweede deel van *Zoönomia*, identificeerde Erasmus religie en geloof in de hel als zijnde psychologische ziekten.

Eén veronderstelde aandoening werd “spes religiosa” of “bijgelovige hoop” genoemd. Hij noemde dit een “maniakale hallucinatie”, een krankzinnigheid die “wreedheden, moorden, bloedbaden” heeft voortgebracht in de wereld.

Een andere beweerde psychologische ziekte die Erasmus identificeerde was “orci timor” of “de vrees voor de hel”.

Jezus Christus waarschuwde mensen: “wees veeleer bevreesd voor Hem Die zowel ziel als lichaam te gronde kan richten in de hel” (Mattheüs 10:28). Hij beschreef de hel als een plaats van “het onuitblusbare vuur” (Markus 9:43).

Gelukkig overwon Jezus zonde in onze plaats en Hij heeft de sleutels van de hades en de dood (Openbaring 1:18). Hij beloofde dat ieder die in Hem gelooft niet zal verloren gaan, maar eeuwig leven zal hebben (Johannes 3:16).

---

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm